

Sygn. akt VII U 1859/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piotrowska

Protokolant: stażysta Justyna Łącka

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2016 r. w Gdańsku

sprawy W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania W. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 3 września 2015 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. R. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 25 lipca 2015r. oraz stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz W. R. kwotę 180,00zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1859/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 września 2015r. zmienioną częściowo decyzją z dnia 01 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu W. R. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji przywołano treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 poz. 965), dalej: ustawa pomostowa, i wskazano, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych. Pozwany organ rentowy uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych następujące okresy: od 01 marca 1995 r. do 31 sierpnia 1998 r. od 01 września 1998 r. do 06 kwietnia 2000 r. oraz od 10 lipca 2015 r. do 24 lipca 2015 r. z wyłączeniem zwolnień lekarskich/zasiłków chorobowych oraz urlopów bezpłatnych tj. łącznie udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach wynosi 4 lata 6 miesięcy i 27 dni.

Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie zostały uwzględnione następujące okresy:

- od 22 czerwca 1973. r. do 26 kwietnia 1978.r., od 02 maja 1980 r. do 14 lutego 1981 r. z tytułu zatrudnienia w (...) SA;

- od 17 kwietnia 2000 r. do 28 lipca 2006 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o.;
- od 08 maja 2006 r. do 29 lutego 2008 r. z tytułu zatrudnienia w (...) P. (...) Sp. z o.o.;

gdyż pracodawcy w przedłożonych świadectwach pracy lub świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach nie określili charakteru pracy zgodnie z pozycją zawartą w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Organ rentowy poinformował również, że decyzja z dnia 1.10.2015r. została wydana na skutek rozpatrzenia odwołania które zostało częściowo uwzględnione co stażu pracy w warunkach szczególnych.

(decyzja z dnia 01 października 2015 r. k. 61 akt sprawy)

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony W. R., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym w szczególności kosztów zastępstwa procesowego w wysokości stawki maksymalnej, dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania ubezpieczonego, dopuszczenie dowodu z zeznań świadków, dopuszczenie dowodu z załączonych do odwołania dokumentów wszystkich ww. dowodów na okoliczność ustalenia spełnienia przez ubezpieczonego przesłanek o których mowa w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, a zwłaszcza wykonywania pracy w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze tak przed jak i po 31 grudnia 2008 r.

(odwołanie z dnia 18 września 2015 r. k. 2 -3 akt sprawy)

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

(odwołanie z dnia 20 października 2015 r. k. 14-16 akt rentowych)

Pismem procesowym z dnia 04 stycznia 2016 r. ubezpieczony podtrzymał wszelkie wnioski i twierdzenia i wniósł o przesłuchanie następujących świadków: R. R., T. Ś. na okoliczności wskazane w odwołaniu z dnia 18 września 2015 r.

(pismo procesowe z dnia 04 stycznia 2016 r. k. 30 akt sprawy)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. R., urodzony w dniu (...), w dniu 30 lipca 2015 r. złożył do pozwanego organu rentowego wniosek o emeryturę pomostową. Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 04 stycznia 2015 r.

okoliczność bezsporna, vide: wniosek ubezpieczonego o emeryturę – k. 1-5 akt rentowych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił staż sumaryczny 35 lat 7 miesięcy i 4 dni, w tym 33 lata 11 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i 1 rok 7 miesięcy i 25 dni okresów nieskładkowych – jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 4 lata 6 miesięcy i 27 dni.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – 53 i 53 v. akt rentowych

Decyzją z dnia 3 września 2015 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do renty pomostowej i uznał, że ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a do pracy w warunkach szczególnych nie został zaliczony okres zatrudnienia od 10 lipca 2015 r. do 24 lipca 2015 r., ponieważ zakład pracy nie zgłosił ubezpieczonego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych. Wynikiem weryfikacji swojego stanowiska organ rentowy

uwzględnił jednak ww. okres do okresu wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze

Decyzją z dnia 01 października 2015 r. wydaną po złożeniu odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ponownie odmówił ubezpieczonemu W. R. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji wskazano na treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz 748), dalej: ustawa pomostowa i wyjaśniono, że ubezpieczony nie udowodnił 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych. Ww. decyzją uchylono część ustaleń pierwotnej decyzji odmownej wydanej w dniu 03 września 2015 r. odnoszących się do uwzględnionego stażu pracy w warunkach szczególnych.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 03 września 2015 r. k. 55 akt rentowych, decyzja z dnia 01 października 2015 r. k. 61 akt rentowych

W okresie od dnia 1 września 1970 r. do 14 lutego 1981 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu był zatrudniony w (...) SA oddział w G. na następujących stanowiskach:

- od 22 czerwca 1973 r. do 30 listopada 1973 r. jako elektromonter izolacji i przepięć;
- od 01 grudnia 1973 r. do 31 grudnia 1977 jako elektromonter aparatury i układów pomiarowych elektrycznych;
- od 01 stycznia 1978 r. do 27 kwietnia 1978 r. jako elektromonter izolacji i przepięć;
- od 02 maja 1980 r. do 14 lutego 1981 r. jako elektromonter izolacji i przepięć;

Ubezpieczony pracował przy wszystkich rodzajach napięć (stosowne uprawnienia posiadał od 1973 r.), choć co do zasady był przydzielony do komórki oddziału wysokich napięć. W powyższym okresie ubezpieczony zajmował się m.in. rozruchem, pomiarami sieci elektroenergetycznych, pracował na wysokościach, obsługiwał stacje transformatorowe oraz urządzenia rozdzielcze, zajmował się pracami konserwacyjnymi i naprawczymi transformatorów, kabli wysokiego napięcia, maszyn rozdzielczych, łączników oraz wyłączników, zajmował się również lokalizacją kabli wysokiego napięcia, obsługiwał transformatory najwyższych napięć, usuwał zużyte części, zajmował się automatyką. Była to więc wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu praca eksploatacyjna i naprawcza sieci elektroenergetycznych. Ubezpieczony w całym spornym okresie pracy w ww. zakładzie wykonywał ten sam rodzaj obowiązków - zmiany nazwy stanowisk uzasadnione były wyłącznie stawkami zaszeregowania. Ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, jak również w nadgodzinach.

W okresie od 28 kwietnia 1978 r. do 14 kwietnia 1980 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W okresie od 17 kwietnia 2000 r. do 28 lipca 2006 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. jako malarz konserwator okrętowy. Zajmował się piaskowaniem oraz malowaniem wykonując prace na statkach, w dokach i przy nabrzeżach. Piaskowanie polegało na czyszczeniu statków strumieniem piasku. Prace wykonywane były również wewnątrz statku, w zbiornikach o różnych kubaturach w specjalnym kombinezonie. Dobowa norma czasu pracy wynosiła 8 h. W czasie zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał dodatek za szkodliwe warunki pracy.

dowód: zaświadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 21 akt rentowych, kserokopia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze z dnia 28 lipca 2006 r. k. 81 akt rentowych, zeznania ubezpieczonego i świadków R. R. i T. Ś. k. 60-62 akt sprawy protokół skrócony k. 63 akt sprawy protokół elektroniczny, informacja o warunkach zatrudnienia k. 14 akt osobowych, umowa o pracę k. 7 akt osobowych, protokół z dnia 16 listopada 1974 r. i 28 grudnia 1974 r. k. 5 i 6 akt osobowych, świadectwo pracy z dnia 1 lutego 1981 r. k. 48 akt osobowych, wypis z książeczki wojskowej k. 4 akt kapitałowych

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz w aktach osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu, których prawdziwość

i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków R. R. i T. Ś.. Sąd dał wiarę tym dowodom, bowiem są to osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornych okresach w tych samych zakładach pracy i posiadające wiedzę o warunkach wykonywania pracy przez ubezpieczonego. W ocenie Sądu dowody te zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że wraz pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym wyjaśnieniami wnioskodawcy, tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie W. R. jest zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Zgodnie art. 3 wskazanej ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy (ust 1). Czynniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, są związane z następującymi rodzajami prac: 1) w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury: a) prace pod ziemią, b) prace na wodzie, c) prace pod wodą, d) prace w powietrzu; 2) w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi: a) prace w warunkach gorącego mikroklimatu - prace wykonywane

w pomieszczeniach, w których wartość wskaźnika obciążenia termicznego (...) wynosi 28 °C i powyżej, przy wartości tempa metabolizmu pracownika powyżej 130 W/m², b) prace w warunkach zimnego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach o temperaturze powietrza poniżej 0 °C, c) bardzo ciężkie prace fizyczne - prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 8.400 kJ, a u kobiet - powyżej 4.600 kJ, d) prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, e) ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała; przy czym ciężkie prace fizyczne to prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 6.300 kJ, a u kobiet - powyżej 4.200 kJ, a prace w wymuszonej pozycji ciała to prace wymagające znacznego pochylenia i (lub) skręcenia pleców przy jednoczesnym wywieraniu siły powyżej 10 kG dla mężczyzn i 5 kG dla kobiet (wg metody (...) pozycja kategorii 4) przez co najmniej 50 % zmiany roboczej (ust. 2). Prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy (ust. 3). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 (ust. 4). Za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3 (ust. 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym (ust. 6). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 7).

Natomiast w myśl art. 15 ust. 1 wskazanej ustawy prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 poz. 748 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust.1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa emerytalna, jest tu rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43), dalej: rozporządzenie.

Zgodnie z wykazem A dział III (w hutnictwie i przemyśle metalowym) pozycja 90, stanowiącym załącznik do wskazanego powyżej rozporządzenia, pracą w szczególnych warunkach jest praca wykonywana bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach, zaś w wykazie A dziale I (w energetyce) wskazane są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych.

W świadectwie pracy ubezpieczonego z dnia 28 lipca 2006 r. ((...) Sp. z o.o.) wskazano dodatkowo, iż praca świadczona przez ubezpieczonego odpowiadała tej wskazanej w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG z dnia 29 czerwca 1985 r.), gdzie pod poz.90 pkt 15 przywołano stanowisko malarza – konserwatora okrętowego.

Ubezpieczony twierdził również, iż praca którą wykonywał w (...) S.A. odpowiadała tej wskazanej w zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, wskazując, iż stanowisko elektromontera izolacji i przepięć jest tożsame z wymienionym w wykazie A działa II poz 1 pkt 18 stanowiskiem elektromonter urządzeń rozdzielczych i stacyjnych, zaś stanowisko elektromonter aparatury i układów pomiarowych elektrycznych odpowiada wymienionym w wykazie A dział II poz 1 pkt 56 stanowisku elektromonter pomiarów i automatyki zabezpieczeniowej na wszystkich rodzajach napięć.

Sąd Okręgowy zważył, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy ubezpieczony posiada 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach – pozostałe bowiem przesłanki uzyskania prawa do emerytury były między stronami niesporne.

Jak wynika z utrwalonego poglądu judykatury, warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009 r. Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególniej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11). Stanowisko podzielił Sąd Apelacyjny w Gdańsku z dnia 25 kwietnia 2013 r. o sygn. akt III AUa 1857/12.

Z wykładni art. 4 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych wynika obowiązek zaliczania do okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze także zatrudnienia w takich warunkach w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. Artykuł ten zawiera dodatkowe warunki, aby praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2008 r., jednak nie określa ram czasowych odnośnie do stażu 15 lat pracy w tych warunkach. Ten okres 15 lat może więc dotyczyć całego okresu ubezpieczenia, jednak co najmniej jeden miesiąc musi przypadać przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz jeden miesiąc po dniu 31 grudnia 2008 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2013 r., I UK 448/12). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, iż emerytury pomostowe zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 r. W ocenie Sądu Najwyższego treść art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (punkty 5 i 6) wskazuje na stopniowe wygaszanie uprawnień do uzyskania emerytury pomostowej. Z tej właśnie przyczyny ustawodawca wprowadził wymóg stażu pracy przed 1 stycznia 1999 r. Celem tego unormowania było wyłączenie z przedmiotowego przywileju emerytalnego osób dopiero wchodzących na rynek pracy. Zamierzeniu ustawodawcy nie sprzeciwia się w żaden sposób uznanie, że dopuszczalne jest również doliczanie stażu pracy zatrudnienia z lat 1999-2008, gdy jednocześnie dany pracownik dysponuje stażem z okresu przed 1 stycznia 1999 r.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za pracę w szczególnych warunkach – uznać można było sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego w okresie od dnia 22 czerwca 1973. r. do dnia 26 kwietnia 1978.r oraz od dnia 02 maja 1980 r. do dnia 14 lutego 1981 r. (5 lat, 7 miesięcy 18 dni) z tytułu zatrudnienia w (...) SA Oddział w G. (uprzednio Zakład (...) w G.) na następujących stanowiskach: elektromonter izolacji i przepięć i elektromonter aparatury i układów pomiarowych elektrycznych oraz okres od 17 kwietnia 2000 r. do 28 lipca 2006 r., kiedy ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. (6 lat 3 miesiące 12 dni) jako malarz konserwator okrętowy, jak również okres od 08 maja 2006 r. do 29 lutego 2008 r. z tytułu zatrudnienia w (...) P. (...) Sp. z o.o. (1 rok 9 miesięcy 22 dni) – gdyż pracodawcy w przedłożonych świadectwach pracy lub świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach nie określili charakteru pracy zgodnie z pozycją zawartą w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że taki brak w świadectwie pracy nie jest wiążący dla sądu. Nie może on powodować negatywnych konsekwencji dla pracownika w sytuacji, gdy innymi sposobami wykaże, że faktycznie świadczył taką pracę. Takie stanowisko jest zgodne z poglądami orzecznictwa. Świadectwo pracy nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez takie organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast świadectwo pracy traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2004 roku, III UK 31/04, OSNP z 2005 roku, Nr 1, poz. 13).

W przedmiotowej sprawie, jak wskazywano wyżej, skarżący w pierwszym spornym okresie pracował w (...) SA Oddział w G. (uprzednio Zakład (...) w G.) na stanowiskach elektromonter izolacji i przepięć elektromonter aparatury i układów pomiarowych elektrycznych. Pracodawca w zaświadczeniu wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 marca 2015 r. faktycznie nie wskazał przepisów rozporządzenia Rady Ministrów, uzasadniając powyższy fakt tym, iż w spornym okresie rozporządzenie jeszcze nie obowiązywało, powołał się zaś na przepisy resortowe, tj. zarządzenie nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki wskazując, iż stanowisko elektromontera izolacji i przepięć jest tożsame z wymienionym w wykazie A dział II poz 1 pkt 18 stanowiskiem elektromoter urządzeń rozdzielczych i stacyjnych, zaś stanowisko elektromonter aparatury i układów pomiarowych elektrycznych odpowiada wymienionym w wykazie A dział II poz 1 pkt 56 stanowisku elektromonter pomiarów i automatyki zabezpieczeniowej na wszystkich rodzajach napięć. Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że niezamieszczone przez pracodawcę przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. zawierają się w wykazie A dziale II (w energetyce) wskazane są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych.

Należy mieć na uwadze, że wskazanie jedynie przepisów resortowych nie może świadczyć o tym, że pracodawca traktował pracę jako wykonywaną w szczególnych warunkach. Ponadto wskazanie przepisów resortowych, nie może mieć znaczenia dla określenia, czy praca wnioskodawcy była świadczona w takich warunkach. Zarządzenie to bowiem stanowi jedynie wykaz prac uznawanych w tym resorcie za prace wykonywane w szczególnych warunkach, jednak skutki prawne wykonywania takiej pracy określone są w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów w zakresie określonym w ustawie (wyrok SN z 9 marca 2010 r., I UK 324/09, Legalis). Przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia, który zobowiązuje ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralne związki spółdzielcze do ustalenia wykazów stanowisk pracy w podległych im zakładach nie dotyczy materii regulowanej w art. 32 ustawy emerytalnej, tzn. przez ich pryzmat nie można dokonać oceny, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych. Wykazy resortowe mają jedynie charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Ułatwiają one identyfikację określonego stanowiska pracy. Tylko w granicach i na podstawie rozporządzenia wymienione podmioty mogły wskazać, na których stanowiskach w podległych im zakładach pracy wykonywane są prace wyszczególnione w wykazach A i B rozporządzenia. Przepisy resortowe nie mogą wykraczać poza regulacje rozporządzenia i tworzyć nowych stanowisk pracy. Rozporządzenie, które nie wymienia konkretnych stanowisk, lecz operuje pojęciem ogólnym, ma więc tutaj znaczenie decydujące (wyroki SN z 25 lutego 2010 r., II UK 218/09; 16 listopada 2010 r., I UK 124/10).

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż określenie w zaświadczeniu z dnia 19 marca 2015 r. przez pracodawcę stanowiska według przepisów resortowych nie jest wystarczające do stwierdzenia, czy praca wykonywana jest w warunkach szczególnych. Jak wskazano jednak powyżej w drodze odwoławczego postępowania przed Sądem możliwe jest udowodnienie pracy w warunkach szczególnych wszelkimi możliwymi sposobami, czemu ubezpieczony sprostał. W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w pierwszym spornym okresie znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadectwo pracy, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, akta osobowe). Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadka

T. Ś. (zatrudnionego w (...) S.A. w latach 1970-2010) – współpracownika ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia – który wskazał, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się m.in. rozruchem, pomiarami sieci elektroenergetycznych, pracował na wysokościach, obsługiwał stacje transformatorowe, urządzenia rozdzielcze, zajmował się pracami konserwacyjnymi i naprawczymi transformatorów, kabli wysokiego napięcia, maszyn rozdzielczych, łączników oraz wyłączników. Ubezpieczony w całym spornym okresie pracy w ww. zakładzie wykonywał ten sam rodzaj obowiązków - zmiany nazwy stanowisk zmieniały się zaś z uwagi na stawki zaszeregowania.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż w okresie od 17 kwietnia 2000 r. do 28 lipca 2006 r. ubezpieczony był zatrudniony w E. jako malarz konserwator okrętowy co odpowiada stanowisku wskazanemu w rozporządzeniu w wykazie A dział III (w hutnictwie i przemyśle metalowym) pod pozycją 90, stanowiącym załącznik do rozporządzenia - praca wykonywana bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach jak również w załączniku nr 1 (wykaz stanowisk) do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG z dnia 29 czerwca 1985 r.) pod poz.90 pkt 15 gdzie powołano stanowisko malarza – konserwatora okrętowego. Fakt wykonywania przez ubezpieczonego ww. pracy w szczególnych warunkach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadcstwo pracy, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, akta osobowe). Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadka R. R. (zatrudnionego w charakterze brygadzysty od 1980 r.). Ubezpieczony zajmował się piaskowaniem oraz malowaniem wykonując prace na statkach, w doku i przy nabrzeżach. Piaskowanie polegało na czyszczeniu statków strumieniem piasku. Prace wykonywane były również wewnątrz statku w zbiornikach o różnych kubaturach w specjalnym kombinezonie.

Wobec powyższego badanie okresu pracy ubezpieczonego od 8 maja 2006 r. do 29 lutego 2008 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. pozostawało bezprzedmiotowe, jako, iż ww. wskazane okresy zatrudnienia pozwalały ubezpieczonemu na wypełnienie przesłanki wykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Na marginesie wskazać należy, iż w ocenie Sądu, zaliczeniu do okresu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach podlega również okres odbywania przez niego służby wojskowej. Wnioskodawca, będąc zatrudnionym w (...) S.A rozpoczął bowiem odbywanie zasadniczej służby wojskowej, którą zakończył 14 kwietnia 1980 r. Następnie wnioskodawca zgłosił swój powrót do pracy w ciągu 30 dni od zakończenia tej służby i podjął pracę na stanowisku, na którym wykonywał zatrudnienie w szczególnych warunkach od (§ 5 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, zgodnie z rozporządzeniem zmieniającym z dnia 20 marca 1975 r, Dz. U. z 1975 r Nr 10, poz. 61, wydanego na podstawie art. 108 ustawy z 21 listopada 1967 r o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 1967 r Nr 44, poz. 220 ze zm.)

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że pozwany bezzasadnie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, nie uwzględniając do okresów pracy w warunkach szczególnych jego pracy w spornym okresie, po zaliczeniu którego wnioskodawca posiada wymagany okres ubezpieczenia do 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach.

W tym miejscu zwrócić także należy uwagę na to, iż zgodnie z brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Należy podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. OTK-A 2007/8/97 powyższy przepis należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania

decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nie ustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne, zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o zeznania świadków i ubezpieczonego wyjaśniające zakres obowiązków i charakter pracy ubezpieczonego, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a ustawy poprzez wnioskowanie a contrario.

Wobec uznania, iż odwołanie jest zasadne, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi powyżej przepisami, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję pozwanego organu rentowego z dnia 1 października 2015 r. i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 25 lipca 2015 r.

Działając zaś na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, mając na uwadze fakt, iż dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, mającego wpływ na jej prawo do wnioskowanego świadczenia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z §11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 490 ze zm.), zasądzając od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, gdyż nakład pracy pełnomocnika i charakter sprawy nie uzasadniały zasądzenia wyższej kwoty.(pkt II sentencji wyroku).

SSO Ewa Piotrowska